

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kétszázötven nem adnak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, aut.-István-tér 1.	Feloldó szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyen szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyeinken 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr Nyilttír serunkint 50 kr. Többesbír hirdetésnekül engedelmény
---	---	---	--	--

Az új államtitkár ur népboldogító ideái.

(y) Alig szivta be a sivatag homokja Bánffy bárónak a Neues Wiener Tagblatt szerkesztőjével szemben folyósított vizenyős államférfiui enunciacióit és terveit, — ime egy másik államférfiuvá rögtönzött uriember tart államtitkári székfoglalót s előáll a Bánffy-kormány programjába teljesen beleillő képtelenségekkel.

Vörösmarty Béla igazságügyi államtitkár ur ugyancsak teleszivhatta magát a német állambölcselek és népboldogítók — gyakran ad absurdum menő — teoriáival, hogy a legelső alkalmat, melyben szava a négy falon túl is kihallatszik, megragadta e teoriák szélnek bocsátására.

Egyelőre nem tudjuk, hogy az új államtitkár ur mit akar voltaképpen; de ez nem baj, mert hisz ebben nem ő csupán a ludas, az típusa az egész Bánffy-érának; de az már baj, hogy ha kelleténél tovább szándékoznék államtitkárkodni s majd ha esetleg egyszer mégis rá kerülne a sor, hogy valamit akarnia is kelljen, úgy bebonyolulna problémái utvesztőjébe, hogy aztán se ki, se be.

Vagy tán csak azt akarta türelmes hallgatóival elhítenni, hogy a szociologia magasabb régiói levegőjét is szürcsölgette? De ez neki csak azokkal szemben sikerülhetett, kiknek a frázis annál jobban imponál, minél kevesebbet értenek kelőle.

Mert kérem az egyénre vagy a családra alapították-e igazságügyi politikánkban folyósítandó jövő törvényhozásunk — ez problémának elég fogas probléma; de ha valaki kételkedik abban, hogy azt a gyakorlatban mindkettőre kell alapítania s ez a valaki véletlenül államférfi számba megy, — akkor önmaga is problematikusává válik. Az egyed jogait a család rovására vagy a család

jogait az egyed rovására megsemmisíteni vagy csak megcsontítani is, — lehet sok irkafirkát megtűrt, elavult német népboldogító teória, de semmiképp sem alkalmas arra, hogy beválása éppen szegény nazákon Vörösmarty ur által kipróbáltassék. Ne ártsa magát ebbe az államtitkár ur, mert bizony in praxi az egyed meg a család oly szoros, oly elválaszthatlan kapcsolatban áll, vonatkozásai annyifélek, hogy e kettőt egymással szembe állítani azonos a társadalom fejre állításával.

Az államtitkár ur azonban e frázissal nem merítette ki még egész tudását, mert — úgy mond — az „előkészítés alatt levő törvények“ hivatva vannak azonfelül „megtalálni“ azon módokat és eszközöket, a melyek a helyes vagyongegoszlást a társadalomban leginkább elősegítik. E mondókája már szociális izü és arra vall, hogy ő inkább hajlandó a társadalmat az egyénre alapítani, az államalkotó család gondozásával pedig a törvényhozást többé nem terhelni. De alig hogy kimondta azt az államtitkár ur, már is átpártol egy merész ugrással a családok megalapítását előmozdító agráriusok közé, mert azt mondja, hogy az „előkészítés alatt levő törvények“ mindezek felül hivatva lesznek oda is hatni, hogy a nép vagyoni tevékenysége a földmívelés terén is jogilag biztosított nagyobb tért nyerhessen.

Tessék már most ezekből megérteni, hogy hát tulajdonképp melyik iránynyal méltóztatik az államtitkár ur — ha csakugyan rá bizzák — ezt a szegény, probirmamzellnek szegődött Magyarországot boldogítani?

Valóban a kormányrud körül zizzadó összes államférfiainkat megérteni oly nehéz feladat, melylyel a vakbuzgó liberális sajtó kivételével megküzdni senki sem képes.

De miért is kell mindannyinak oly csodálatos furcsán megnyilatkozniok?

— A függő javaslatok és a főrendiház. A zsidó vallás recepciójáról és a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslatok a főrendiházban mint feltétlenül megbízható forrásból értesülünk, május 11-ike előtt alig kerülnek tárgyalás alá. Meglehet, hogy május 11-ikén, valószínű, hogy csak 13-ikán, de az sem lehetetlen, hogy még később tárgyalja a javaslatokat a főrendiház. Így állván a dolog, a pártok már előre rendezhetik ügyeiket s ami még fontosabb, a főrendiház azon tagjai, akik eddig némi jóakaró támogatásban részesítették a kormányt, most, hogy ez a kormány az egész vonalon változatlanul folytatja a harcot a katholicizmus ellen, az ország, a vallás és a trón érdekében cselekesznek, ha megvonják támogatásukat a kormánytól. Az említett javaslatok fölötti harmadik főrendiházi szavazás nagy és elhatározó fontosságú lehet a kormány sorsára s mi egy percig sem kételkedünk, hogy az egyházpolitikai ellenzék meg fogja tenni kötelességét.

A bécsi hangulat.

A bécsi politikai faktorok hangulatáról a „Hazánk“ igen érdekes és a mi információinkkal teljesen összevágó cikket közöl, melynek lényegét a következőkben adjuk:

Azon kedvező benyomások, melyeket Bánffy báró első bécsi látogatása az ottani legilletékesebb körökben hátrahagyott, a legrövidebb időn belül teljesen az ellenkezőbe csaptak át. A „bécsi körök“, a melyek ellen bizonyos, a kormányhoz elég közel álló lapok nem ritkán ugyancsak a legerősebb cikkekben szoktak mennydörögni, a magyarországi politikai eseményekről a legrészletesebb információkat kapják és pedig nem csupán officiózus és a kormányra kedvezően kiszínezett jelentések után s így egy a miniszterelnök és minisztertársainak a nevetéses parlamenti szereplései, a nyitrai, tapolcai választási dolgok, a miniszterium főrendiházi kudarcra, a kabinet kebelében előfordult s nagyrészt még a nyilvánosság elé nem került ellentétek, az országban uralkodó nagyon is izgatott közhangulat stb. stb. egyezőval, a kabinet négy havi összes viselt dolgai s az ország helyzete felől itt teljesen alaposan vannak tájékoztatva. Ezen alapos tájékoztatásnak eredménye pedig az a meggyőződés, hogy Bánffy báró az általa elvállalt feladatok teljesítésére teljesen alkalmatlan, sőt igen mérvadó körökben a miniszterelnök bonna

fidőst is kezdik kétségbe vonni, mert vannak, a kik a legújabb magyarországi eseményeket még a miniszterelnök tohabetlenségével sem tartják menthetőnek.

A helyzet jellemzésére felhozza az idézet lap, hogy a néppárt iránt a legilletékesebb bécsi körökben bizonyos jóindulat észlelhető, mert e párt vezetőit s az általuk támogatott jelölteket határozottan konzervatív és dinasztikus érzelmi férfiaknak tartják. Ezért már a néppárt ellen Csákytól megindított hajszát is rossz szemmel kísérték, amál is inkább, mert más miniszteri kerületben (Bonyhádon) ugyanakkor a függetlenségi választók a miniszterre szavaztak. A nyitrai események már a lehető legrosszabb hangulatot kellették. Tapolca óta pedig Bécsben mindenki meg van arról győződve, hogy Kossuth Ferencel szemben csupán csak pro forma állították fel ellenjelöltet és különösen kínosan hatott az, hogy Kossuth Ferenc éppen kormánypartú kerületben tudott győzni.

Sok fejcsóválást okoz egyébként a kormány sajtójának a katolikus Klerus, a magnások és a felbirtokososztály ellen folytatott állandó izgatása is. Nem értik, mikép tűrheti meg, a Bécsben olyan nagyon konzervatív miniszterelnök, hogy sajtója folyton a „konzervatív” elemeket üti, még pedig a legkíméletlenebbül.

Komolyan portraktálják továbbá a Hentzi-ek ellen intézett merénylet ügyét, valamint Tisza Kálmán legutóbbi képviselőházi beszédét, mely a helyett, hogy a 67-es alapon álló pártok egyesülését hangsúlyozta volna, a liberális elemek egyesülését kívánta, a mit Bécsben Eötvös Károly és társaihoz intézett felhívásnak tekintenek. Végül erősen ellikélt Bánffy bárónak kudarcát a főrendiházban is és rossz néven veszik tőle, hogy a differenciák kiegyenlítését komolyan meg sem kísérelte. Bécsben biztosra veszik, hogy a főrendiház harmadszor is visszaveti a két függő javaslatot, hogy pedig a korona magát a felekezetiállás mellett exponálna, arról egyáltalán szó sem lehet s azt a miniszterek is jól tudják.

Mindent összevéve, itt Bécsben a Bánffy-kabinet irányában napról-napra fokozódik a bizalmatlanság s mindinkább terjed az a felfogás, hogy az amugy is csak „amneti” jelleggel kinevezett minisztérium melóbb egy végleges komoly kabinettel lesz felcserélendő, mely felfogást még inkább megerősíti az a tény, hogy újabb bizonyos

„liberális” oldalról is nagyon kedvezőlen vélemények kerülnek ide a miniszterek és különösen a miniszterelnök államférfiai tehetségei felől, olyannyira, hogy már a szabadelvű befolyások is érezhetők egy kabinetválság előidézése érdekében.

A **Magyarország** tegnapi száma szintén egy, a bécsi irányadó körökkel intim összeköttetésben álló parlamenti férfiutól közöl cikket, melyben többek közt ezek mondatnak:

„A tapolcai választás történetéből ugyanis meggyőződtek arról, (t. i. Bécsben. Szerk.) hogy az északnyugati felvidéken a néppárt hatalmas hódításokat tett, úgy, hogy a 30—40 kerületben, mely eddig legfeljebb 2—3 ezer forint költséggel s oppozíció nélküli egyhangúsággal szolgáltatta a kormánypartú mandátumokat, ezúttal heves küzdelmek lemnének, oly küzdelmek, a melyek legnagyobb valószínűség szerint a kormánypart vereségével fogynak végződni. A nyitrai módszerrel meg lehetne ugyan korrigálni a választások eredményét, de az meg talán, uti exemplum docet, esetleg a bizonyos veszteségnél is veszedelmesebb következményekkel járhat. Az a problematikus előny tehát, hogy néhány függetlenségi kerületet sikerült a felekezetiállás korumpálni, erősen elonostlyozva van az eddig biztos felvidéki kerületek kétségessé léfelével.”

A kormány ezért fél az új választásoktól és eljettte a parlament feloszlásának gondolatait. E helyett azon van, hogy a közjogi alapon álló ellenzék 30—40 tagja vonassék be a kormányba. „A legutósebb értesülésünk van róla — írja az idézett lap — hogy Kállay Bóni közös pénzügyminiszter a közjogi alapon álló ellenzék néhány férfának immár pozitív ajánlatot is tett arra nézve, hogy lépjenek be a kormánypartba, a mely esethen részükre a kabinetben 1—2 tárcza biztosítatnék.” Ezért akarja Bánffy báró lemondásra bírni Festeticz Andor gróf és Erdélyi Sándor minisztereket. — Másrészt a Tisza-csoport erősen intrikál Bánffy ellen és Csáky Albin gróf miniszterelnökségét propagálja, de a bécsi körök nem igen hiszik, hogy ugyancsak Csákynak a nevével lehessen egybetűzni az egyházpolitikai pacifikációt, a kinek a nevével az egyházpolitikai harc annyira össze van kötve.

A **Magyarország**-gal szemben mi határozottan tudjuk, hogy Kállay Bóni a Bánffy-kormánynak nem tesz semminemű kortesszolgálatot, annál kevésbé, mert Kállay határozottan konzervatív. A mi

Csáky gróf miniszterelnökségét illeti, az utópia. Tiszáké propagálhatják (bár ez sem nagyon valószínű), de a bécsi irányadó körökben már véglegesen leszámoltak Csákyval.

— „Pan farar.” Ez tótul van és azt jelenti, hogy „A plebános ur.” Ezen a címen a kormány, mint értesülünk legközelebb lapot akar megindítani, melynek nemes programja az lesz, hogy holmi pikáus részleteket közöljön a gonosz katolikus plebánosok életéből s a plebánosok és az egyház ellen akarja igazolni a felvidéki tótokat. A „Katholikus Autonomia” című kultuszminiszteri „klerikális” lapnak tehát memsokára méltó kollegája lesz. Par nobile fratrur!

A nyitrai választás.

(b. f.) Holnapután, szerdán véglegesen eldőlt Nyitrán a küzdelem a néppárt és a kormánypart között. A néppárt kitűnően áll és ha Szulyovszky Dezső választási elnök nem fog Tarnóczy nyomdokaiba lépni, akkor ifj. Zichy János gróf esütörtökön már tagja lesz a képviselőháznak. Legutóbbi nyitrai tudósítónk azonban — sajnos — azt sejteti velünk, hogy Szulyovszky ur minden tekintetben Tarnóczy Guesztáv dicsősége vágyik. Mindazonáltal a néppárt erősen bízik a győzelemben. A választás napján Nyitrán lesznek a főrendiházi ellenzék részéről Hunyady Imre gróf és valószínűleg Zichy Nándor gróf, valamint a képviselőházi ellenzéknek is több tagja. A kormánypart részéről Gajári Ödön, Kubinyi György és Krajszik Ferenc mennek Nyitrára.

Jellemzi a kormánypart romlottságát hogy a Janits-párt kortesei Nyitrán is katolikus papok neveivel korteskednek. A „Pester Lloyd”-nak április 18-iki kelettel

TÁRCA.

A szabadkőművesség a vallás ellensége.*)

— A „Fejermegyei Napló” eredeti tárcája. —

Ime újabb bizonyítékok arra nézve, hogy a szabadkőművesség minden vallást gyűlöl, de különösen a katolicizmust akarja a föld színéről eltörölni.

Michelet testvér a latin néptörzsek elvallástanítását óhajtja, a célból sürgeti, hogy „keressék ki a katolicizmust a családból, az államból.” Quinet testvér nyíltan kimondja: „A mi célunk mindaddig elérve nem lesz, a míg a pápaságot sárba nem tiportuk.”

Garibaldi 1872. szeptember 2-án Caprerából bizonyos Araldiohoz intézett levelében a szavakat használta: „A papokat ki kell irtani.”

A liegi-i szabadkőművesség 1865-ben jel-szó gyantát kikiáltotta: „Harc Isten ellen! Ossze kell törni az egót, mint ’egy kártyavart.”

Madier de Montjau testvér ajánlja, hogy a hazafiság leple alatt vegyék üldözöbe a vallást, mert a hazafiság szent nevében sok áldozatra indíthatók az emberek; ezen az úton kell tehát becsépéni szívükbe a vallástalanságot.

Duverdiere testvér felszólítja Körtársait: (1876. márc. 27-án) „Ne felejtsetek el az 1793. év eseményeit és jelözt.” (A forradalom évei.)

Ekkép buzditja olvasóit a liegi-i újság

*) Lásd a „Fejermegyei Napló” febr. 23. és ápril. 18-iki számain.

1876. február 23-án: „Testvéreink! Le az istentisztelet csarnokaival; tegyétek a földdel egyenlökké a férfi és a nőzárdat; a papnöveldeket, kápolnákat, szentélyeket és a kath. iskolákat. A vallás babona. Ne tőrjünk ellenmondást; minden úgy van, a hogy mi gondoljuk. Egy bazilika se merjen többé felegyenesedni e földön, hogy a mi tanainkat fenyege. Gyűjtsátok lel az ima házaít és a kath. intézeteket.”

Jaques testvér 1871-ben beismerte, hogy a szabadkőművesség elvet minden vallást. „Ütött minden vallás utolsó órája; a vallás erkölcselenségre, igazságtalanságra visz.”

Hivatkozhatunk szabadkőműves szemlék nyilatkozataira is.

Revue Magannique 1848. 31. lapon. „A testvérek nem fogadják el a kereszténységet és teljes erővel üldözik azt.”

Rivista Massonia 5. évfolyam. „A szabadkőművesség hátra dobja a jövődbeli élet jutalmait és tüntetésait.”

Monde Magannique (1877-ben.) „Az Isten fogalom csak formula, a papok találták. Imádkozni utalatos dolog, annyi, mint lustálkodni.”

Három páholy, t. i. a philadelphiai Orient és két párisi, 1866. nov. 7-én, rut bálványimádásnak nevezi a „gondviselésben” való hitet.

Midőn valamely testvért a fensőbb fokokra előléptetnék, a magas páholy tisztelteméltó előjárója a szavakat intézi hozzá: „Ki kell irtanunk a szörnyet, melynek jelképe a kígyó; — a szörny a vallás, mit a tudatlan néptömeg imád.” Készülj bőszerű papák és királyok ellen!”

Tört adnak a jelölt kezébe és 6 képen vagy szoboralakzatban leszurja az egyház és az állam fejét.

Ferrari testvér della filozófia della rivoluzione című munkájában az emberi fejlődés tetőpontjául a vallástalanságot tüzi ki.

Deflotte testvér szerint az erkölcsi törvény érvénytelen; a vallás és erkölcsiség az ember lealacsonyítása. A liegi páholyból: „Ugyan mit is vitázunk, hogy a lélek előbb volt-e, mint mi és fennmarad-e halálunk után? A lélek a test módosulása, sántón test — tisztán anyag. Azt hinni, hogy az szellem, annyi, mint beletévedni a papok hálójába; ilyesmi a tudatlanoknak való. Eskü alatti tételeink:

1-ször. Isten nem létezik.

2-ször. Az ember állat.

3-ször. Az embernek nincs lelke.

4-ször. Nincs se angyal, se ördög, se vallás.

5-ször. A fejedelmek zsarnokok, még ha szentek is.”

Mario Albert szavaival fölfogadták, hogy „az egyházat lefejezik”; a esidő Arbib szavaival: „a kés élet az egyház szívóbe ütetik.”

Julius szavaival: „elragadják tőle a pápaságot.”

A páholyok szavaival: „megünneplik Krisztus legyötetését.”

Fejezzék be a részt Gottald szavaival: a szabadkőművességben nincs keresztény jelvény, Krisztus nevével az eskükben sohasem használják; a keresztet a páholyokban nem jelenik meg; a keresztény szabadkőművesség négyesügi körében a keresztet a Filarete; balra a nagy kereszt balra a nagy

írják Nyitráról: „Janits ma meglátogatta Kalász, Kis-Hind, Nagy-Hind és Bábusdál községeket. Az ebéd a kis-hindi plébánialakban volt. Vineze Károly ottani esperes-plébános ugyanis fehér holló, a ki meghívja a Janits-pártiakat, 45 terítékű ebédet ad és nem agitál a párt ellen.“

Tepnap pedig a következő táviratot közölte a „Budapesti Hírlap“: A Janits-párt köréből viszont a következő telegramot kapjuk: „Janits Imre, a szabadelvű párt jelöltje, ma befejezte körutazását a választó kerületben. Április 18-án és 20-án galgóciban járásban levő községeket látogatta meg. Mindenütt lelkes fogadásban részesült. Galgóc városából is nagyszámu intelligencia kísérte a jelöltet hosszu kocsisorral. Udvarnok községben Bacska-dy Ágoston, a babi derék plébános is szolt a néphez, intvén azt a felekezeti békére és jó egyetértésre. A választó kerületben a szabadelvű jelölt érdekében a hangulat jó és így, a nyitvárosi szavazatok számbavételével, a Janits-párt győzelme már most biztosítottnak tekinthető. A legjobb reménnyel nézünk tehát a 24-iki választás elé.“

Nem hisszük, nem is akarjuk hiúni, hogy Vineze Károly és Bacska-dy Ágoston a kormánypárt kortesei között foglalnak helyet s ezért az említett papok reputációjának érdekében is közönséges liberális hazugságnak tartjuk a fonti jelentéseket. A ki nem foglal állást a kormánypárt ellen, az vole van.

Különbön ugyanesak a „Pester Lloyd“ jelenti, hogy a választás napjára „a rend és biztonság fentartása céljából“ 600 gyalogos katonára és egy szakasz huszárrendeltetettbe Nyitrára. Azon kívül Nyitramegye összes, 180 főből álló csendőrsége van mozgósítva és a honvédség is készenlétben tartatik. Ez is megcáfolhatatlan jele annak, hogy a kormánypárt szántézándékosan akar botrányokat előidézni és provokálja a néppártot, a mely pedig csendesen viseli magát és nem követel egyebet, mint hogy választási jogát szabadon gyakorolhassa és szabadon szavazhasson jelöltjére: ifj. Zichy János grófra.

A mi a pártok számárányát illeti, erről ezeket jelentik nekünk: Ifj. Zichy János gróf választói szerdán ép oly számbeli erővel fognak fellépni, mint a multkor, míg ellenben a Janits-párt nagyon megfogyott, a mennyiben a párt híveinek nagy része most szerdán valószínűleg tartózkodni fog a szavazástól. Zichy gróf többsége jóval fölülmúlja a 400-at, a mivel szemben a kormánypárt a szavazási lajstromok „gondos áttanulmányozása“ után vagy 500 néppárti választót proszkribált, a mivel aztán Zichy gróf többséget megsemmisíthetni véli.

Agliardi nunciust.

A fővárosi lapok egy része még most is azon töri a fejét, hogy Agliardi nunciust voltaképpen miért is jött Magyarországra? És mivel hogy ezen utazás igazi okát sehogy sem tudják kitalálni, hát puhatolódznak, találgatnak és közbe rágalmaznak is, mert ez már benne van a fővárosi zsurnalisztika rendszerében.

A „Budapesti Hírlap“ például védelmébe veszi a nunciust a kormánypárti lapoknak általunk már kellőképpen ismertett vádjaiával szemben, de nyomban rá azon véleményének ad kifejezést, hogy a nunciust tulajdonképpen azért jött Magyarországra, hogy a magyar püspöki karban régtől tapasztalható zilál állapotokat szanalja. Erre mi kereken kijelenthetjük, hogy ez üres ráfogás. A püspöki kar régtől zilált állapotairól nekünk tudomásunk nincsen, de arról igen is van tudomásunk, hogy főpapjaink ma teljes egyetértéssel azon vannak, hogy az egyházellenes kormányrendszer véglegesen megtöressék.

Az „Egyetértés“, a mely mások kicsinylő megvetéssel szokott írni a pápáról s a főpapról, most híven zsidó tempójához, nagylelkűen elismeri, hogy a „pápa nunciusa bir azzal a hatalommal, hogy helyreállítsa a békét.“ Hiszen nem régebén maga az „Egyetértés“ serkentette a kormányt minden u. n. „külbefolyás“ érvényesülésének elnyomására s azt mondta, hogy a „kormány bir azzal a hatalommal, hogy helyreállítsa a békét.“ Hiszen az „Egyetértés“ önmagamával meg az általa dédelgetett kormányval a legélesebb ellentétbe jut, midőn elismeri a nunciust azon jogosultságát, hogy politikai beszédeket intézzen a fő- és az alapsághoz. Midőn a kormány meg a függetlenségek még a benszüllött s itt polgárral biró papoktól is kereken megtagadják a politizálás jogát, mi jognál fogva politizálhat az országban egy „idegen pap“?

Lám, ilyen a liberálisok logikája, így lehet állásaik erejét megsemmisíteni — saját logikájokkal!

*

Palásthy Pál felszentelt püspök az esztergomi főkáptalan nevében remek latin beszéddel üdvözölte Esztergomban Agliardi nunciust. A beszédből mely a katolikus hűségnek, szeretetnek és bátorságnak fenséges bizonyosága, a „M. Á.“ nyomán a következőket közöljük:

Meg fog támadni a szélvész, megkísértvén, hogy a sekrestyébe szorítson vissza bennünket; — bennünket, a kiknek mondatott, a kiknek parancsolatott: menjetek — ne a sekrestyébe, — menjetek a világ minden népeishez, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. Ahol az igehirdetők lába a földet éri, ott a sekrestye, ott az Isten temploma. Mi nem vagyunk, nem leszünk titkos társaság; mások kerülnek a világosságot és ezért szeretetnek és tanácsba hivatnak; mi a világosság fiai a fényt keressük, fölszállunk a magaslatokra, fölkeressük a köztarokat és amiket Krisztus tanított, parancsolt, azt hirdetjük a népeknek; mert a nép szomjuhozván az isten igazságot, majdnem eleped, elvész az uton; mert elvetvén magától az örök üdv után való törekvést, a föld örömeit tépdési magának.

A mi hitünk igazsága ezer évig örizte meg a magyar nemzetnek és a királyi trónnak lábait a földet; de vajjon hány évet adhat e hazának, melyből kiszopolyozták, kiszivták az élet nedűit, a tudomány, mely mint ellenséget nyom el bennünket; az a tudomány, mely ellensége a békének, a rendnek, a szeretetnek; az a tudomány, mely hijával van az igazságnak, hijával az erénynek, mely csábításaival elaltat, hazug, mely nem biztosít gondtalan holnapot, mely

csak ártani alkalmas, de használni mindenkor képtelen.

A tyagylkos módjára a karták olszakitania világota a pápától a pápától a pápától. És ime, a föld minden hatalmasságai letiporvák, összerövék, sarkából kiforgatvák, csak a római pápa áll rendületlenül, kinek tekintélye, kinek hatalma, kinek uralma vagy az sziveken és a ki azért egyedüli reménye az üdvösségnek a világ folyásában.

Minket a hit köt Krisztushoz, a hit köt Krisztus helytartójához, mi az atya lábához borulva az Isten fiainak társasága vagyunk, — és Isten úgy segéljen minket, azok fogunk, akarunk is maradni.

A világ messze kelettől a távol nyugatig szive mélyen sajog fel az atyagylkosság sebével, a háborúnak nyomorúságai nyomják, kinozzák. Fegyveriben bizott és többé nem reménykedik azokban, vötkének tudatában megreszket saját árnyékától. Az országok alapjai meginognak, a népek, mint a viharos ocean hullámai hánykolódnak, a szocialis tanítások szörnyei elnyeléssel fenyegetik, az Isten félelmét elvetvén maguktól, a szabad elmék embereinek nevelése révén, az emberek kövessé félnek és a fejedelmek sokaságában, tekintélyöknek romjain, önmaguk képezik önmaguknak legnagyobb veszedelmét. Így szenved, így veretik, ránehezdedvén a vötteknek átka, így bünhöldk a világ.

Vidd hírd, kérünk, nagyméltóságú uram, légy hirvője a szent Atyának, hogy a magyar Sion ormán találtál, megismertél oly férfiakat, kiknek szive lángol a szeretettől, a ragaszkodástól atyuk iránt, mindent az ő ítélete szerint mérlegelvén, az ő jelölte utakat követi, az atyának áldása után eseng, az Atyának áldását kéri, Téged pedig itt látván a városbeli testvéreink gyülekezetéből, a mi testületünkben üdvözlettel, hódolattal köszöntött: Eljén!

BELFÖLD

— A néppárt szervekedése.

Küszöbön áll Kiss Pál zólyomi képviselőnek zólyommegyei főispánná való kinevezése, minek következtében a zólyomi kerület mandátumameg fog üresedni. Kiss Pál már be is járta a kerület katolikus plébániát és mint „jó katolikus“ Graenzenstein államtitkár ajánlotta utódjával, de mindenütt azzal fogadták, hogy a papság s a hívek elvetették bizalmukat a liberális pártok iránt és csak néppárti jelöltre fognak szavazni. E hó 18-án népes értekezlet is volt Zólyomban, melyen Csutka y István alesperes és Görtler József besztercebányai kanonok elnökle alatt nagy lelkesedéssel kimondották a zólyomi néppárt megalakulását. A küszöbön álló választásra nézve nyomban megtörténtek a kellő intézkedések s mihelyt a választás ki lesz írva, rögtön állítanak jelöltet. A kerület választóinak száma 2300 s ebből maga a néppárti Gyetva nagyközség bir 1300, Miklósfalva néhány száz szavazattal s a többi községekben is gyorsan terjed a néppárt. Jelöltek gyanánt emlegették Zsilinszky Mihály államtitkár kormánypárti, Knyazoviezky ügyvédet függetlenségi és Pitrof István gyetvai plébánost néppárti programmal. Zsilinszky igen népszerűtlen, a függetlenségi pártnak alig vannak hívei, Pitrof István pedig tekintettel arra, hogy a kerület világi embert akar támogatni, nem lép fel. — A *dárdai* választókerületben (Baranyam.) megalakult a néppárt egy népes értekezleten, mely e hó 18-án volt Monostoron Schultz Károly német-mányoki esperes elnökle alatt.

— Az egyházpolitika és a képviselőház. A képviselőház holnap, a hó 23-án tartja első ülését a husvétii szünetek után. Napirenden van a zsidó recepcióról szóló törvényjavaslat, melyet a főrendiház tudvalegleg visszautasított. A ház többsége a javaslatot előreláthatólag másodszor is vissza küldi a főrendiháznak, mely azt előreláthatólag harmadszor is vissza fogja vetni. — Közvetlen ezután a vallás szabad gyakorlatáról szóló megbeszélésről javaslatot fogja a képviselőház tárgyalni. Erre nézve a ház nagykegyesen azt fogja mondani, hogy a főrendek stílárius módosításaihoz hozzájárul, de azért a felekezeti-külföldi grófok részéről III. fejézetet változtatni vissza fogja helyezni és így returnirozza majd a javaslatot a főrendekhez. Ezek pedig ezt a fejézetet természetesen harmadszor is elfogadják szavazni.

— Magyar udvartartás. A főhivatalos „Bud. Tud.“ állítólag illetékes forrásból kijelenti, hogy a magyar udvartartás kérdése még mindig csak a tanácskozási stádiumában van s ő felsőre rőszéről e tekintetben semmiféle elhatározás nem történt.

— Politikai alternatívák cím alatt a liberális „Politikai Hetiszemle“ érdekes vallomásokot tesz a Bánffy-kormány helyzetéről. „A mi parlamentünk története, írja az idézett lap, azt a furesza jelenséget mutatja, hogy az egyes kormányok épen akkor buktak meg, mikor mellettük a legnagyobb numerikus többség nyilvánult. Így Tisza Kálmán 165 abszolút többséggel vette keresztül utolsó budgetjét, melynek elintézése után nonszokira lemondott. Ugyanigy Szapáry Gyula gróf, ki sokkal nagyobb többség felett rendelkezett, mint utóda. Wekerle Sándor, ki alatt a szabadelvű pártból tömeges kilépések történtek, de a melyeket Wekerle oly egyszerűen tudott kárpótolni a függetlenségi és 48-as párti szavazatokkal, sőt egyes javaslatai mellett.“ A „P. H.“ szerint tehát úgy van a helyzet, hogy Wekerle részéről, hogy szövetségre lépett a kiegyezés ellenségeivel. Mi nekünk más szavunk van erre: politikai erkölstelenség, illojalitás, turpisság. — Cikke további folyamán azon okosodik az említett lap, mikor lehet az országgyűlést feloszlatni s új választásokat elrendelni, úgy hogy a liberális párt uralmon maradjon s arra a konkluzióra jut, hogy saját érdekében nem jól tenné a kormány, ha a képviselőházat az egyházpolitikai törvényok végrehajtása előtt oszlatná fel. Ha a kormány be nem várja a jelen országgyűlés törvényes végét. (1897. febr. 18.) akkor a kibontakozás fonala kiesik a szabadelvűpárt kezéből. Különben is „azok az elemek, — o szavakkal fejezi be cikkét a „P. H.“ — melyek minden eshetőséggel szemben kormányon szerotnének maradni, kezdik is már lánszírozni a Széll Kálmán és Apponyi Albert szövetségéből alakítandó új kormányt és többséget és azt mondják, hogy a jövő évi költségvetést már egy ilyen kormány fogja benyújtani a jövő őszön.“

— A függetlenségiiek egymás között. A szélsőbal titkos kormánypárti tagjai közt, a kik tudvalegleg Kossuth Ferencot tartják alláhjuknak és Eötvös Károlyt profótájának, az egyházpolitikai küzdelmek óta azt a tant állították fel, hogy „nekünk nem céluak a kormánybuktatás, hanem célunk a haza javának előmozdítása önzetlenül, a személyes igények érvényesülése nélkül.“ Ez az elvöllet első pillanatra nemesek meglepő, hanem jól is hangzik, de a függetlenségi Bartha Miklós orsz. képviselő a „M.-g.“ tognapi számában ad absurdum vezetű o tant és kifojti a függetlenségi párt csak egy valósíthatja meg elveit, ha kormányra jut, kormányra pedig csak úgy juthat, ha a fennálló megbuktatja. A kik tehát a fenti tant hirdetik, azok nem akarják megvalósítani a függetlenségi elveket. Mi meg hozzá tesszük: Azok kormánypártiak függetlenségi álarok alatt.

— A polgári házaspár tanulmányozói. Tóry Gusztáv dr. igazságügyminiszteri osztálytanácsos és Lukács György dr. belügyminiszteri titkár miniszterek megbízásából Bajorországba utaztak, hogy a polgári házaspár és anyakönyvezetés elölbelépítése céljából a helyszínen gyakorlati tanulmányokat tegyenek. Szerencsés utat és jó mulatságot kívánunk!

Telefon-jelentések.

Agliardi nuncius.

Budapest, ápr. 22.

Agliardi nuncius tegnap délelött 10 órákor fogadta a szeminárium nagytermében a Szent-István-Társulat igazgató választmányának tisztelgő küldöttségét, mely Zichy Nándor gróf vezetése alatt a következő tagokból állott: Kisfaludy Á. Béla alonok, Balogh Sándor lovag, Borsóki Soma, Csajághy Károly, Felmann József, Gablör Lajos, Gervay Mihály, Mihályfi Ákos és Hummer Nándor.

A nunciust a terembe léptekor lelkes áljönzessel fogadták. mire Zichy Nándor gróf francia nyelven üdvözölte a nunciust, előadván röviden a Szt.-István-Társulat irodalmi működését és ennek szép eredményét. Végül hangsúlyozta a társulat törhetlen ragaszkodását a szent székhez.

Ezután Kisfaludy Á. Béla hosszabb latin beszéddel üdvözölte a nunciust. Hivatkozott arra, hogy a Szent István-Társulat szervezte, működése és céljai nem ismeretlenek a pápa előtt és valamint Szent-István király, úgy a társulat is mindonkor a szentszékhez fordul és fordul, hiven követo a pápa tanácsait és magát ezeknek egészen alávetve. Kéri a nunciust, hogy a minék tanuja volt Magyarországon, tolmácsolja a pápa előtt.

A gliardi nuncius erre rendkívül meleg hangon válaszolt. Nagy öröme telt benne, hogy a katolikusok o régi és kipróbált társulatának illusztris képviselőit üdvözölheti. A szentszék mindig nagy figyelmel kíserte a társulat működését és XIII. Leo pápa is élénk érdeklődéssel viseltetik iránta. Üdvös munkát végez a társulat, mikor az irodalom és tudomány keresztény szellemben való művelése által az egyháznak és hazának egyaránt igyekezik használni. A vallásos szellem ápolásával hazáját is nagyobb, erősebb és Európa előtt ismertebb teszi. A társulat azt a Szent-István választotta védőjévé, ki a római szent székűl kérte koronáját és azt, valamint országát is a Boldogságos szűz oltalmába ajánlotta. A szent király nem esalakozott egyik irányban sem s a történelem tanuságot tesz erről. *XIII. Leo pápa érdeklődéssel tekint a magyar nemzet ezeréves ünnepe elő és szeretete módját fogja találni annak, hogy magát az ünnepélyen képviseltesse.* Csak folytassa a társulat nemes működését s mozdítsa elő továbbra is az egyház és Magyarország jó ügyét.

Lelkes éljenzés követte a nunciust szép szavait, mire Zichy Nándor gróf sorra bemutatatta a küldöttség tagjait a nunciusnak, ki mindegyikkel néhány szót váltott.

A nunciust tegnap délelött hosszabb kihallgatásn fogadta Zichy Nándor és Szócheny Miklós grókokat, valamint Hornig Károly báró veszprémi püspököt.

Délután 1 órákor ebéd volt, mely alatt a klerikusok zenekara több darabot adott elő. Az ebédn többek közt részt vettek Hornig báró püspök, Ráth Károly főpolgármester, Balogh Sándor lovag stb.

Ebéd után a nunciust meglátogatta a budai „kath. tanonokok menhelyét“, névjegyét hagyta a Karátsonyi palotában s látogatást tett Vaszary Kolos bíborshereceprimásnál, ki tegnap délelött kocsin jött Esztergomból a fővárosba.

Ezután Samsa József egri érseket látogatta meg s névjegyét hagyta Cetz báró, Szapáry Géza grófnál és Pálffy Mór grófnál.

Este Wenckheim Frigyesné grófné fényes estélyt adott a nunciust tisztelőre.

Ma reggel 8 órákor misét mondott a nunciust s aztán özv. Cziráky Jánosné grófnét és Kánter Károlyt fogadta, kik az oltár-egylet nevében tisztelgett nála. Majd meglátogatta Cseltka Nándor püs-

pököt és 10 órákor Vaszary Kolos hercegeprimás látogatását fogadta, kivel aztán egy óráig értekezett.

Háromnegyed 11 órákor bucsuebéd volt a szemináriumban, 2 óra előtt pedig a nunciust a keleti pályaudvarra hajtattott s 2 óra 5 perkor Palotay László kanonok és Bundala Mihály kíséretében Nagyváradra utazott, a hová este 7 óra 8 perkor érkezik.

A vallás szabad gyakorlata.

A képviselőház közoktatásügyi bizottsága Bánffy báró, Wlassics és Erdély miniszterek jelenlétében, Csáky Albin gróf elnöklete alatt ma tárgyalta a főrendiház üzenetét a vallás szabad gyakorlatáról szóló módosított javaslatra vonatkozólag.

Mintelőadó Bessenyei Ferenc szerepelt.

Wlassics miniszter kijelenti, hogy a főrendek által a javaslaton ejtett stílárius módosításokat ő is elfogadja, de a főrendek által kihagyott 22—26. §-ok visszahelyezését követeli, mert ezek a javaslat lényegét képezik és sértik a kormány elveinek integritását.

Molnár Antal ehhez hozzájárul, de formailag hibásnak tartja a főrendek üzenetét.

Bánó József mint előbb, úgy most is a felekezeti-külföldi ellen nyilatkozik s elfogadja a főrendiház álláspontját.

Székely Alfréd hozzájárul Wlassics indítványához.

Sághy Gyula szerint a javaslat lényege a felekezeti-külföldi kihagyásával nem szenved esorbát, mert a 27. §. felhatalmazza a kormányt, hogy a felekezeten kívül állók tekintetében rendeltetleg intézkedjék. Fontosabb dolognak tartja a képviselőház és a főrendiház közti differenciák kiegyenlítését.

Wlassics miniszter újabb felszólalása után Molnár Antal kimutatja, hogy a 27. §. ellenmondásban van a 22. és 24. §-okkal.

Kiss Albert és Boda Vilmos pártolják Wlassics miniszter indítványát, melyet végre a bizottság (két tag kivételével) el is fogad.

A javaslat előadója az igazságügyi bizottság a képviselőház előtt Bessenyei Ferenc lesz.

TÁVIRATOK.

Fiume, ápr. 22. (Ered. táv.) A toskánai nagyhercege ma hagyta el téli tartózkodása helyét, Volosát. József főherceg szombaton bucsuzott el a távozó főhercegától.

Bécs, ápr. 22. (Ered. táv.) A kereskedelmi gremium segély-bizottságának tegnapi választásánál a keresztény-szocialis párt fényes győzelmet aratott. A liberálisok 2660 szavazattal maradt kisebbségben. A választás után a pártok közt bécsi szokás szerint verekedés volt.

Laibach, ápr. 22. (Ered. táv.) Tegnapelőtt este 6 óra 40 perkor erős lökést éreztek. A múlt éjjel nyugodtan folyt le. A feyenekek tegnap az öszedüléssel fenyegető feyházból Marburgba és Karioba szállították.

Belgrád, ápr. 22. (Ered. táv.) Sándor király ma Milán eskirály kíséretében a skapstina megnyitására Nisbe utazott s csak május 19-én tér vissza Belgrádba, amikor Natália eskirályne is ideérkezik.

Eddigél 57 korona-képviselő nevezetett ki, ezek közt van 36 haladó párti és 20 liberális.

190 választott képviselő közt van 40 liberális, néhány radikális és „vad“, a többi mind haladó-párti. Az ellenzéki pártok között legközelebb szakadás áll be.

Páris, ápr. 22. (Ered. táv.) Cleveland, az Egyesült Államok elnöke — mint a „Gambon“ jelenti — az öszel hivatalos látogatást tesz Párisban.

Yokohama, ápr. 22. A japán-kínai béke-szerződést szombaton ratifikálták.

Városi és vidéki hírek.

— László főherceg tanulmány-utja. Spalatóból jelenik, hogy László főherceg nevelője, Himmel alezredes kíséretében tegnapelőtt odaért. Az indóházánál a hivatalos személyiségek várták a főherceget, a ki onnan egyenesen a Troccelli szállodába hajtattott. Szombaton délelött a főherceg ki-

séretével együtt megtekintette a város nevezetességeit, köztük a dómot és muzéumot. Délben a herceg Nákic püspököt látogatta meg, délután pedig ebédet adott, a melyen a püspök, Samonnis altábornagy, a kerületi főnök és még többen vettek részt. Tegnap a főherceg Chlissa várát és a salonai ásatásokat tekintette meg s délután a „Dubrovnik” gőzösn Raguzába indult.

— **Városi közgyűlés.** A városi bizottság f. hó 29-én d. e. 9 órakor a város-háza nagytermében rendes havi közgyűlést tartja.

— **Az egyház új szolgája.** Lélekemelő ünnepélynek volt színhelye tegnap Nagy-Lóngon a Zichy-család házi kápolnája. Ugyanis d. e. 10 órakor szentelte aszerpappá (subdiaconus) dr. Steiner Fülöp megyéspüspök Zichy Gyula gróf fejérmegyei növendékpapot, a kit e szentelés örök kötelekkel fűzött az egyházhoz. Az ünnepély fényét nagyban emelte a nagylángi gyermekek első szent áldozása. A felszentelésen jelen voltak a nagylángi grófi családon kívül az ujfalusi Zichyek, Zichy Nándor gróf családjából ifj. Zichy Nándor gróf és ifj. Zichy Livia grófnő, továbbá Zichy Gézának leánya: Ilma és Maria grófnők.

— **Vadászati jog bérbeadása.** Csákvár község vadászati jogát bérbeadja. A jog bérletének árverése június 9-én d. e. fog a csákvári község-házánál megtartatni.

— **Halálozás.** Mély részvételt vettük a gyászhiat, hogy Tallos György úrmi plébános f. hó 20-án d. e. 9 órakor életének 64-ik évében 38-ik évében példás türelemmel viselt hosszas, kínos szenvedés s a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemeit ma d. e. 10 órakor temették el a község óriási részvéte mellett az úrmi róm. kath. sírkertben. Tallos György 1831 március 31-én született Tatán, pappá 1857. augusztus 21-én szenteltetett a mint fiatal pap Pázmándon, majd Bicskén szolgált az egyházat, ezután a megüresedett főfalusi plébániának volt adminisztrátora, mely állását azonban rövid idő múlva a vajtai, ráckevei, majd a vörösvári káplánsággal cserélte fel, míg 1865-ben elnyerte az úrmi plébániát, a hol híveinek szeretete mellett egész a sírig áldásosan működött. Ö. v. f. n.

— **A sár-szent-miklósi katolikus olvasókör** jóváhagyás végett az illetékes hatóság útján feltörjlesztettek a belügyminiszterhez.

— **Katonai hír.** Hubert Andor vezérőrnagy Németh Lajos főhadnagy kíséretében f. hó 16-án Veszprémben utazott az újonczás eredményének és a rakomány megvizsgálása végett. Két napi ottlét után mindent a legnagyobb rendben találván f. hó 18-án visszatért Székesfejervárra.

— **Új polg. olvasókör.** Sárosdon a napokban polgári olvasókör alakult. Az alapszabályokat jóváhagyás végett feltörjlesztették a belügyminiszteriumhoz.

— **Előadó.** V. a. K. József véreb-főkeresés ma d. e. 11 órakor vezette oltárhoz a székesgyerházban, Pinter Mariska kisasszony, Pinter Ignác helybéli iparos kedves leányát. — Az esketési szertartást Karoly János apátkanonok végezte, ki az új párhöz emelkedett hangú beszédet intézett. Nézők voltak: János dr. ökö István megyei hivatalnok és Láng János főtanító. Nyoszolyolányok: János dr. Etelek és Róza kisasszonyok; vőfélyek: Pinter Gyula adószt. és Pinter

Eréne alesuthi urodalmi tiszt. Az új pár még ma d. u. elutazott városunkból.

— **Tanítóválasztás.** Mígott az állami segélyt élvező községi iskolánál az újonnan szervezett tanítói állomás érdekében a községi iskolaszék f. hó 16-án ülést tartott, melyen az állásról leköszönt Kubicza Pongrac helyébe a vajtai róm. kath. iskolánál működő Freiszmutth Józsefet választották meg tanítónak.

— **„Elment a pap . . .”** A „Pécsi Napló” legutóbbi számában olvassuk: Voltak idők, a mikor a „Zikene-zakene” néma éneklése kézbotrányt okozott a rendőri kihágásnak minősített: azóta változott a helyzet, ma már bátran énekelheti ezt a nótát, aki akarja. Most a pap ellenes nóták divatosak s minthogy ezekkel lehet mostanában a papságot iuzzatni, a hatóságoknak ki kellett mondani e nóták ellen a tilalmat. Bükkösön valami Cserői József föltételes szabadságon levő rab és Varga József kicsaltak egy iskolás gyereket a présházba s ott leittatták a fiút s emellett maguk is benyalkáltak. egy-két kilenc liter vinkót földöntve a garatva, hazamenet fölbitatták a részeg gyermekeket, hogy a falnu végig, de legkivált a plébános háza előtt fuja azt a nótát, a melyik azt mondja, hogy „Elment a pap téköt lopni . . .” A fiu szót fogadott s rágyujtva a trivialis nótára torkaszakadtából barsogattat. Cserői József és Varga János is neki meledgett a duhajkodásnak s hármasban zöngték a nótát. Szabó Imre plébános panaszt emelt a duhajkodók ellen a szentlőrinczi járás főszolgabírájánál, a ki 5—5 forintban marasztalta el a két jó madarat, külön a fölbitatóira még 15 forintot szótt. Az elmarasztaltak felelőzésekkel éltek; ma hozta meg a vármegye a másodfokú határozatot — jóváhagyva a főszolgabíró marasztaló határozatát.

— **A moóri israelita polgárok** körében nagy örömet keltett Kossuth Ferenc képviselővé választása. Táviratot is mezenestettek hozzá, mely imigyen hangzik: „Gyöelméhez üdvözlöm. Haladjon továbbra is a győzelem útján a kitzított szent elő felé és vivja ki hazánk függetlenségét. Híve: Groszmann Jakab moóri lakos.”

Ime, milyen nagy hatása van Hertelen di beszédének, a „saktervédő” szóart még a moóri israeliták is függetlenségiékké lettek s egy szívvel lélekkel (Groszmann szívvel s lelkével) üdvözlük a szétforgácsolt párt oszlopok tagját.

— **Maderspachné Fagyvas Etelek,** a ki nemrégiben a székesfejervári színházban is fellépett, szombaton este az „Othton” írók és hírlapírók egyesületének volt helyiségében szavazati estélyt tartott. A művésznő, a ki a fővárosban most lépett fel először nyilvánosan, már programja első pontjával zajos tetszést aratott. A közönség minden egyes költeménynél növekvő érdeklődéssel hallgatta az előkelő művésztető valló előadást. A tapsvilhar különösen Gabányi „Az anya” című monológjának és Várdi „Judásának” az elszavalása után tört ki. A szavazati estély minden tekintetben sikeresnek mondható.

* **Dr. Huszár Adolf fogorvos, lakását iskola utca 3. a sz. alá tette át.**

— **Jegyzőválasztás.** Ma töltötték be a Bicskén megüresedett jegyzői állást. Megválasztott egyhangulag Blauhorn Jenő pázmándi jegyző.

— **Hölösönös áthelyezések.** Míg értesülünk Tarafás Béla moóri s Dömötör Géza vaáli szolgabírák kölcsönösen áthelyeztetek.

— **A sár-szent-györgyvári vásár** nagyon látogatott, a forgalom igen élénk volt; különösen lovakra volt sok vevő, ambar a szarvasmarha, is igen keresett árucikk volt. Lapunk zártáig eladott 1043 jó s 1321 szarvasmarha. Latványosságban sem volt hiány, vertek a dobót, egész nap s a verklitiek sem volt nyugtá reggeltől estélig. Nagy számmal csoportosultak a vidéki atyfiak a körúton, körhintés, panoráma s más egyéb szórakoztatással egybekapcsolt vásári bódék előtt. A vásár különben a legnagyobb rendben folyt le, a zsebmetszőket és tolvajokat a rendőrség már a vásárt megelőző

leg ártalmatlanokká tette, a mennyiben még idejekorán a hívőre zárta őket. A nagy elővigyázat dacára mégis fordult elő lopás és pedig győlesostótok kárára, a kik éjjelre kinn hagyták a szabad ég alatt áruikat. A ponyvát, melyivel a győles le volt takarva, felválták s mintegy 150—200 forint értékű vásznat el is vitték. A rendőrség a gaz tetteseket nyomozza s valószínű, hogy rövid idő alatt kére keriti őket.

— **Lépre került betörő.** Tegnapelőtt éjjel elfogták Kossuth József károlyvárosi születésű, országonan körözött betörőt Budapesten. Egy rendőr éjjel egy dívtáru üzletből neszt hallott, nosztelenül közelükbe férközött s látta, hogy az üzletben két ember a holmik közt keresgel. A rendőr bement az üzletbe s elfogta mind a kettőt. Az erre támadt dulakodásban az egyik megugrott, a másikat a rendőr rögtön a kapitánysághoz vitte, a hol vallatni kezdték. Hosszas vallatás után kiderült, hogy ő Kossuth József 35 éves, nőtlen pincér, ki eddig 9 lopásért összesen 17 évet és 3 hónapot ült. Továbbá kiderült az is, hogy ő a tettes a Székesfejervárott Günsberger Antonia kárára elkövetett Kossuth-utcai betörésnek is. A vallatások folyamán még sok érdekes dolognak jön a rendőrség a nyomára.

— **A Ferencrendiek zárdájának** lebontása az újbóli felépítése tárgyában a városi közgyűlés határozata folytán ma d. e. 10 órakor tartott meg a nyilvános árlejtés a város-ház nagytermében. A jelentkezők közül Pénzes Imre vállalkozó tette a legelőnyösebb ajánlatot, a mennyiben az e célra előirányzott összegből 6% engedményt tett s egyuttal letette az 1300 forint bánatpénzt is.

— **Cipész mint okleveles tanító.** A farkasdi ír. hitközség hírneves iskolájának tanítója okleveles — lábtyművész volt, Tanítgatta is a kis recipiálandókat három hónapon keresztül, mely idő alatt főfoglalkozását, a szufterrágot mellélfoglalkozásaként üzte. De, ugy látszik, nem tetszett neki a tudományos élet, elhagyta a katedrát s visszatért a kaptafához. Az elnökség csak ekkor tudta meg, hogy mily magas műveltségű professzorral volt dolga. Ez ugyan szép elnökség! Talán ószerekekől és rőfőskereskedőköl alakult? Most veri a mellét az elnökség, mert 200 forintba került a hitközségnek a szufter-tanító.

— **Elvesztett csikó.** Lits Gyula orsz. képviselő hattai hírtokáról f. hó 16-án este egy 3 éves, pej kanca csikó elszaladt s azóta nem is került vissza.

— **Járvány.** Sárosd községben a toroklob néhány nap óta járványszerűleg pusztít. A hatóság részéről a óvintézkedések fogatosítottak.

Irodalom és Művészet.

— **Magyar Szemle.** Ezen magas nivón álló és katolikus szellemben szerkesztett szépirodalmi, kritikai és művészeti hetilapnak f. évi 16. száma a következő érdekes tartalommal jelent meg. Családi képek a padlásán. Botondtöl. A finneköl. Bán Aladártól. Megmaradok, uram nálad. (köl.) Sánta Károlytól. Tessék engem leírni. Tolnai Lajostól. „Az épouseur”. Kampis Jánostól. A „Bánat” dalaiból. (Költemények.) Szendrői-Holozsnyay Cyrilltól. A róza. Vrhliczyk J.-tól. Az erdő útka. (folyt.) Torkos Lászlólól. Rossi Ernő. Hoffmann Sándortól. Hétről-hétre. (Tárcs.) Alfától. Irodalom és művészet. Melogen ajánljuk a **Kaoczyky** Lajos lovag kiadásában és **Kaposi** József szerkesztésében megjelenő hetilapot, melynek előfizetési ára 6 forint. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Új-utca 14. sz.

— **Az Új idők** 18. számának tartalma a következő: Székely Péter esernyője; Mészáros Kálmántól, illusztrálta Neogrady Antal. — Az áldozat elbeszélés írta Mikló Lázár. Szerelmi törvényszék, elbeszélés Bródy Sándortól. Tavaszfaluimlak, költemény Kisteleki Edéttől. Olga, regény Werner Gy-

lától, Linek Lajos rajzaival. — Kairó utcai élet, 5 képpel írta Szalay Imre. Az első szippantás. Karvaly M. rajza. — A tavaszi kiállítás, írta Bródy Sándor. Irodalom. — A mindenféle rovatban Kabos Ede. A gyújtó apoteozisa és Tábori Róbert. A fésűkről, valamint Jourok hajdan és most című cikkei kiemelendők. Kiegészíti a gazdag tartalmat a Szerkesztői üzenetek rovata. Mutatványszámokat kívánatra bárkinek ingyen küld a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. szám.)

Közgazdaság.

Felhívás

az országban létező összes kereskedelmi társulatokhoz.

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítás V. (kereskedelem-, pénz- és hitelügyi) csoportjában külön osztály van tervezve a kereskedelem érdekeit szolgáló intézmények számára. Ide tartoznak az összes kereskedelmi társulatok és egyletek, a melyek bármily uton, ha csak társas összefüggések és felolvasások által is, a kereskedelem érdekeinek szemmel tartását és előmozdítását tűzték ki feladatukul.

A csoport programja szerint a társulatok egy-egy dolgozatban ismertetni fogják történetüket, keletkezésüket és működésük viszonyait a esetleg rajzokban és fényképekben bemutatni a helyiségeik külső alakját és berendezését.

A szóban levő társulatok közül azok, a melyekről a csoport intéző bizottságának tudomása volt, közvetlenül már föl lettek szólítva a kiállításra való részvételre. Meg lehet azonban, sőt valószínű, hogy több kereskedelmi érdeket szolgáló társulat, minthogy címüket a bizottság nem ismerte, nem kapott felszólítást. Ez uton hívjuk fel tehát az illetőket, hogy a fentebbiek szerint a kiállításban részt venni és ebbeli határozatokról a kiállítás igazgatóságát folyó évi május hó végeig értesíteni sziveskedjenek.

Megjegyzendő, hogy ebből semmiféle költség sem az igénybe veendő helyért, sem az installációért és felügyeletért nem fogja őket terhelni.

Egyben fölhívjuk a társulatok közül azokat, a melyeknek birtokában a régebbi szabadalmazott kereskedői társulatok hagyatéka (szabadalmi levelek, számadási- és jegyzőkönyvek, kereskedői céhládák, pecsétetek stb.) vannak, hogy ezeket is a csoport kiállításra számára az említett határidőig bejelenteni sziveskedjenek.

Budapest, 1895. április hó 16-án.

Falk Miksa s. k.

Lukács Antal s. k.

az 1896-iki ezredéves országos kiállítás kereskedelem-, pénz- és hitelügyi csoportjának elnökei.

— **A déli vasut államosítása.**
Bärenreiter osztrák képviselő — mint Bécsből jelentik — támogatva a baloldal több tagja által, ellenzi a déli vasut államosítását s azon a napon, mikor Wurmband gróf kereskedelmi miniszter be fogja terjeszteni a képviselőháznak több magánvasut államosításáról szóló jelentését, indítványt fog tenni az irányban, hogy a déli vasut elhagyásával első sorban csak az osztrák magyar államvasut s az északkeleti vasut államosíttassanak. Az államosítás ügyében a monarchia két kormánya közt felmerült differenciákat nem annyira pénzügyi, mint inkább formális és forgalmi politikai szempontok támasztották. A kormány szakelődői ezért folytatják a munkálkodásukat. A déli vasut-társaság vezérfőnökével folytatott előzetes tárgyalások során, mint a P. L.-nak jelentik, kitűnt, hogy a vasut-társaság igazgatótanácsa éppen nem rendelkezik a részvények túlnyomó része felett és hogy az igazgatótanács azon óhajának adott kifejezést, hogy a részvényesek többsége jóvá fogja hagyni az olyan egyezményt, mely megfelel az ő érdekeiknek.

— **Járvány.** Igar községben Koszi József tehene a napokban lépfenében elhullott. Mi-

vel a községben több szarvasmarhán hasonló tüneteket észleltek, a kór továbbterjedésének megakadályozása végett a helyi önkormányzatok hatóság nyomában megtehető.

— **A ragadozó és kártékony állatok mérgezésénél követendő eljárás szabályozása és az ez ellen vétők megbüntetésére tárgyában a belügyminiszterium a törvényhóságokhoz a további szabályszerű eljárás végeit rendeletet bocsátott ki, melyet a hatóság rövid idő alatt a közönség tudomására fog hozni.**

Szerkesztői üzenetek.

— Egy aradi laptársunk tegnapi száma vezércikknek szorol-szora közli „A vetések állása és még valami” című közgazdasági cikkünket, természetesen a forrás megnevezése nélkül. Ezentúl figyelemmel fogjuk kísérni a dolgot s ha még egyszer tapasztaljuk, hogy egyszerűen kiolliózzák cikkeinket, nyíltan megfogjuk nevezni az illető lapokat. Nem szép dolog idegen tollakkal ékeskedni.

Gamma és Egy apróhirdetés. Erdemleges választ csak később adhatunk. — Fiume mellett a tenger esendés. A meteorologia jelentések a sokszor ismétlődő frázisa kezdetben csak hírlapírók közt járatos szállóige volt, de ma már ismeri és használja a közönség is. Alkalmat mindig ad rá, mikor valaki rendkívül fontos események idején mellékes, potom döbbent dolgokról beszél vagy ír. Bűvölet lehet a szállóigéről olvasni Tóth Béla „Szájral szájra” c. könyvének 233. lapján.

A társulat csak rövid ideig fog Sz.-Fehérváron tartózkodni.

Legjobb idomított szabadon és lovagló-paripák.

Olaszországi nagy sport circus.

Igazgató: CORRADINI FERENCZ Turinból.

Székesfehérvárott, a vásártéren, ma és mindennap 8 órákor este

DISZELŐADÁS

egészen új és iger mulattató műsorral.

A jelenkor legkitűnőbb művészei és specialistáinak fellépésével.

Kedden április hó 23-án nagy sport előadás egészen új és szenzációs műsorral, egybekötve nagy fogadással a Léghajló-produkció utánzására. Egy előnyösen jól ismert helybeli sportkedvelő ur fogad egy szintén idevaló előkelő úrral 100 koronában, hogy a Léghajló-produkciót ép úgy, mint Corradini igazgató elő fogja adni, azon kikötéssel, hogy álarccal és álruhában fogja a mutatványt végrehajtani. Ennélfogva ma kedden este az előadás alatt a mutatványt elő fogja adni.

A szünetek a legkitűnőbb magyar bohócok és három Dummer August produkcióival lesznek kitöltve.

Saját 15 emberből álló zenekar.

Jegyek előre válthatók öv. Riesz Bernátné dohánytözsdejében, Nádor-utca.

Helyárak: Zártsték (számozott hely 1 frt. — I. hely 70 kr. — II. hely 40 kr. — Karzat 20 kr. Tíz éven aluli gyermekek és katonák őrmestertől lefelé: Zártsték 50 kr. — I. hely 40 kr. — II. 25 kr. — Karzat 15 kr.

Köszönetét és számos látogatását kérve maradtam teljes tisztelettel

Corradini Ferenc,
igazgató Turinból.

ÉRTESÍTÉS!

Tisztelettel értesítjük a helybeli és vidéki nagyérdemű közönséget, hogy vászon-, kész fehérnemű és menyasszonyi kelengye raktárunkat 1895. évi május hó 1-jétől kezdve ideiglenesen Kossuth-utca Szelke-féle házban, a volt Csernay-féle péküzlet helyiségbe tesszük át, hol a raktáron levő összes áruk továbbra is gyári áron árusíttatnak el. Tisztelettel

öv. Hanel Antalnè és Schwanner.

Nyomatott Márián György könyv- és műnyomdája gyorsajtóin Székesfehérvárott.